

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ” เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research & Development) ซึ่งใช้เทคนิคการวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) กระบวนการวิจัยดังกล่าวประกอบด้วย การให้ผู้นำชุมชนกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาได้ระดมความคิด เพื่อวิเคราะห์ปัญหาของตนเอง ร่วมวางแผนยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหา ร่วมดำเนินกิจกรรมพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหา และร่วมประเมินประสิทธิผลของยุทธศาสตร์การพัฒนาที่นำมาใช้เสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาของผู้นำชุมชน รายละเอียดของกระบวนการวิจัยมีดังนี้

การเลือกกรณีศึกษา

ผู้วิจัยได้เลือกวิจัยและพัฒนาผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากความผูกพัน และประสบการณ์ที่ผู้วิจัยทำงานร่วมอยู่ในชุมชนมาเป็นเวลานาน ได้ทำการเก็บข้อมูลด้านต่าง ๆ ของชุมชนอยู่ตลอดเวลาด้วยการสังเกต การพูดคุย การสัมภาษณ์บุคคลในชุมชน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาจากเอกสารของสำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอบางบ่อ สำนักงานเกษตรอำเภอบางบ่อ และองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านระกาศเพิ่มเติม ผลของการศึกษา พบว่าชุมชนตำบลบ้านระกาศเป็นชุมชนที่มีขนาดกลาง มีสภาพเป็นชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบทที่ได้รับการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสาธารณูปโภค และบริการด้านต่าง ๆ จากหน่วยงานของรัฐในระดับดีพอสมควร ผู้นำชุมชนและประชาชนทั่วไปมีความตื่นตัวและสนใจต่อกิจกรรมการพัฒนาที่องค์กรของรัฐหรือเอกชนได้เข้ามาดำเนินการ เช่น กองทุนหมู่บ้าน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) จากการสัมภาษณ์พูดคุยกับผู้นำในชุมชนทำให้ทราบว่า แนวทางที่หน่วยงานของรัฐได้ดำเนินการพัฒนาผู้นำชุมชน เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ดีมีอยู่บ้างตามระบบราชการเป็นต้นว่า การประชุมชี้แจงและการอบรมให้ความรู้ แต่ตัวผู้นำชุมชนยังขาดความรู้พื้นฐาน และทักษะต่าง ๆ ที่ใช้ในการพัฒนา อันเนื่องมาจากการได้รับการศึกษาน้อย ขาดโอกาสที่จะได้ศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมอย่างจริงจัง จึงทำให้การพัฒนาชุมชนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร บางครั้งเกิดความความล่าช้า ไม่ทันต่อเหตุการณ์ นอกจากนี้ยังมีผลต่อการเสียโอกาสในการได้รับงบประมาณ

สนับสนุน ด้วยสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงพิจารณาเลือกผู้นำชุมชนในพื้นที่ตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เพื่อเป็นกรณีศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพในการพัฒนาชุมชน ของผู้นำชุมชนด้วยเหตุผลที่สำคัญ 2 ประการคือ

1. ผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศประสบปัญหาและอุปสรรคในการทำงานพัฒนาชุมชน และมีความสนใจที่จะแก้ไขปัญหาของตนเอง
2. ผู้วิจัยเป็นผู้นำคนหนึ่งในการพัฒนาชุมชนแห่งนี้และทำงานร่วมพัฒนาชุมชนตำบลบ้านระกาศ มานาน ประชาชนในชุมชนให้การยอมรับ จึงสามารถที่จะร่วมแก้ไขปัญหาและพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชนได้อย่างเต็มที่

กลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา

กลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนาชุมชนในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ ที่มีความต้องการพัฒนาศักยภาพ ของตนเอง และสมัครใจเข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนาจำนวน 30 คน ดังมีรายชื่อต่อไปนี้

1. นายเจียม จันตะเคียน อายุ 42 ปี ตำแหน่ง กำนันตำบลบ้านระกาศ
2. นายสะอาด บำรุงชาติ อายุ 53 ปี ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1
3. นายนิพนธ์ วรรณพ้อง อายุ 58 ปี ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2
4. นายสมชาย ดาวมณี อายุ 58 ปี ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
5. นายสมชาย อึ้งเหลียง อายุ 40 ปี ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
6. นายสมพิศ พุทธเพชร อายุ 56ปี ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 3
7. นายไพฑูรย์ อินทศรี อายุ 42 ปี ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 4
8. นายประคอง สุวรรณวงศ์ อายุ 54 ปี ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6
9. นายสมประสงค์ สวลีถัก อายุ 53ปี ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6
10. นายวิเชษฐ์ อยู่หนูช อายุ 40 ปี ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 7
11. นางเตือนใจ ปิ่นมณี อายุ 47 ปี ตำแหน่ง ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7
12. นายโอด ทรัพย์อร่าม อายุ 58 ปี ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 8
13. นายวิวัฒน์ มอญ อายุ 38 ปี ตำแหน่ง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 10
14. นายลำอังก์ ชูเปรม อายุ 58 ปี ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ 3
15. นายอุดม เขี่ยมมี อายุ 54 ปี ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ 4
16. นายสมชาย ดวงสาย อายุ 41 ปี ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่ที่ 5

17. นายมนูญ โพธิ์คำฉาย อายุ 54 ปี ตำแหน่ง สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล หมู่ที่ 6
18. นายทอง อยู่หนูช อายุ 63 ปี ตำแหน่ง ประธานกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 3
19. นายจวง เสืออากาศ อายุ 79 ปี ตำแหน่ง กรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6
20. นางชำเรือง เสืออากาศ อายุ 59 ปี ตำแหน่ง กรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 4
21. นายสมศักดิ์ กุมภาศรี อายุ 56 ปี ตำแหน่ง กรรมการกองทุนหมู่บ้าน หมู่ที่ 6
22. นางมณฑา โรจนวิชัย อายุ 54 ปี ตำแหน่ง ประธานกรรมการพัฒนาสตรี
23. นางสาววย จินแฉ่ง อายุ 47 ปี ตำแหน่ง ประธานอาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน
24. นางสาวสมใจ สิงห์บุญชร อายุ 41 ปี ตำแหน่ง ประธานกลุ่มออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ
25. นท.สงคราม ดวงนาค อายุ 65 ปี ตำแหน่ง ประธานสภาวัฒนธรรม
26. นางกนกอร สวยลิก อายุ 54 ปี ตำแหน่ง ประธานกลุ่มอาชีพทอเสื่ออกก
27. นายวัตร์ ฉิมแฉ่ง อายุ 54 ปี ตำแหน่ง ประธาน อาสาสมัครป้องกันภัยฝ่ายพลเรือน
28. นางอุษา ฉิมแฉ่ง อายุ 54 ปี ตำแหน่ง กรรมการหมู่บ้านหมู่ที่ 4
29. นายสมเกียรติ เสงสุวรรณ อายุ 42 ปี ตำแหน่ง ประธานวิสาหกิจชุมชน
30. นายวิน อ้นพร้อม อายุ 60 ปี ตำแหน่ง แพทย์ประจำตำบลบ้านระกาศ

ขั้นตอนในการวิจัย

ขั้นตอนในการวิจัยแบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัญหาเพื่อการพัฒนา

ผู้วิจัยทำการศึกษากิจกรรมการพัฒนาชุมชนที่ผู้นำชุมชนดำเนินการอยู่ ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่พัฒนาชุมชน ตลอดจนความต้องการในการพัฒนาตนเองของผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศ โดยการสัมภาษณ์พูดคุย ใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และประชุมกลุ่มผู้นำชุมชนเพื่อระดมความคิดให้มองปัญหาของตนเอง โดยใช้หลัก การวิเคราะห์ จุดเด่น จุดด้อย โอกาสและอุปสรรค (SWOT ANALYSIS) ซึ่งพบว่า ผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศมีปัญหา ดังนี้

1. ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการเขียน โครงการ
2. ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการพูดคุยทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน
3. ขาดความรู้ความเข้าใจด้านการบริหารจัดการองค์กรชุมชน

ระยะที่ 2 การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา

ภายหลังจากที่ผู้นำชุมชนมองเห็นและยอมรับปัญหาของตนเองแล้วได้ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์ในการแก้ไขปัญหาของตนเอง ดังนี้

1. การอบรมเสริมสร้างความรู้ ทั้ง 3 ด้าน โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ
2. การศึกษาดูงาน เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์
3. การฝึกปฏิบัติ เพื่อเสริมสร้างความรู้และทักษะ
4. การติดตามช่วยเหลือและเสริมแรงเป็นระยะ ๆ

ระยะที่ 3 การนำยุทธศาสตร์การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติ

ผู้วิจัยได้นำยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ผู้วิจัยและกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนาร่วมกันกำหนดไปปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการ ดังนี้

1. การอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ด้านการเขียนโครงการ การพูดถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชนให้กับผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศ โดยวิทยากรผู้ทรงคุณวุฒิ ในวันที่ 21 – 22 สิงหาคม พ.ศ. 2547 ซึ่งเป็นการอบรมทั้งด้านทฤษฎีและภาคปฏิบัติ

2. การนำผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศไปศึกษาดูงานการบริหารจัดการองค์กรชุมชนที่ประสบความสำเร็จ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของผู้นำชุมชน ที่ตำบลบางเจ้าฉ่า จังหวัดอ่างทอง และที่ตำบลศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ในวันที่ 18 ธันวาคม พ.ศ. 2547

3. การฝึกปฏิบัติ เพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะ ด้านเขียนโครงการ การพูดถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน การวางแผนการบริหารจัดการองค์กรชุมชน เพื่อให้ผู้นำชุมชนประยุกต์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติงานได้จริง ระหว่างเดือนกันยายน พ.ศ. 2547 ถึง เดือนมกราคม พ.ศ. 2548

4. การติดตามพฤติกรรมของผู้นำชุมชนในการนำความรู้ไปปฏิบัติ โดยผู้วิจัยทำการกระตุ้นเตือนให้การเสริมแรงและช่วยเหลือเป็นระยะ ๆ ทั้งด้านการให้ความรู้เพิ่มเติมในเรื่องที่ไม่เข้าใจและช่วยให้มีการฝึกปฏิบัติซ้ำในสิ่งที่ยังปฏิบัติไม่ได้ รวมทั้งได้ประสานขอความช่วยเหลือจากวิทยากรและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการตลอดช่วงระยะเวลาเดือนกันยายน พ.ศ. 2547 ถึง เดือนมีนาคม พ.ศ. 2548

ระยะที่ 4 การประเมินประสิทธิผลของยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพในการพัฒนา

ชุมชนของผู้นำชุมชน ตำบลบ้านระกาศ

ผู้วิจัยได้กำหนดแนวทางการประเมินผลโครงการ ไว้ดังนี้

1. ประเมินผลเบื้องต้น (outputs) คือ ผลที่เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยตรง
2. ประเมินผลลัพธ์ที่เกิดจากผลผลิต (effects) คือ ผลที่เกิดจากผลของการใช้ยุทธศาสตร์การพัฒนา
3. ประเมินกระทบ (impacts) คือ ผลที่เกิดเกิดขึ้นกับประชาชนและชุมชนนอกเหนือจากกลุ่มเป้าหมายของการพัฒนา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ประเภทของเครื่องมือ

การวิจัยเรื่องนี้ ตัวผู้วิจัยเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการเก็บรวบรวมข้อมูลและผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมืออื่น ๆ ได้แก่

1.1 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ใช้เก็บข้อมูลเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชุมชน ลักษณะทางกายภาพ และลักษณะทางเศรษฐกิจ สังคม ของผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศ และภูมิหลังของผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศ ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์ ความเป็นมาของชุมชนตำบลบ้านระกาศ และความเป็นมาของผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศ

1.2 แบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาชุมชนที่ผู้นำชุมชนดำเนินการอยู่ ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชน และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของผู้นำชุมชน ตำบลบ้านระกาศ

1.3 แบบประเมินความรู้ความสามารถของตนเองของผู้นำชุมชน ก่อนและหลังการเข้ารับการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะพื้นฐาน ประกอบด้วย

1.3.1 แบบประเมินตนเองก่อนและหลังการเข้ารับการอบรมด้านการพูดและการเขียนถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน และการเขียนโครงการ

1.3.2 แบบประเมินตนเองก่อนและหลังการเข้ารับการอบรม ด้านการบริหารจัดการองค์กรชุมชน

1.4 แบบสังเกตพฤติกรรมของผู้นำชุมชนขณะเข้าร่วมกิจกรรม

1.5 แบบบันทึกพฤติกรรมรายบุคคลของผู้นำชุมชน เพื่อบันทึกเกี่ยวกับพฤติกรรมในการพัฒนาชุมชน และพฤติกรรมที่เปลี่ยนแปลง

1.6 อุปกรณ์เสริมเพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ได้แก่

1.6.1 เครื่องบันทึกเสียง ใช้ประกอบการสัมภาษณ์พูดคุย ประชุมระดมความคิด และการสนทนากลุ่มกับผู้นำชุมชน โดยผู้วิจัยขออนุญาตบันทึกเสียงเพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วน

1.6.2 กล้องถ่ายรูปใช้สำหรับบันทึกภาพกิจกรรมในขั้นตอนต่าง ๆ ของการวิจัย ตั้งแต่การประชุมระดมความคิดเพื่อวิเคราะห์ปัญหา การร่วมประชุมอบรมและการฝึกทักษะในการพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชน ฯลฯ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิเคราะห์และสรุปผลการวิจัย

1.6.3 เครื่องถ่ายวิดีโอ ใช้สำหรับบันทึกภาพและเสียงในการปฏิบัติกิจกรรมสำคัญ ๆ ในตอนต่าง ๆ ของการวิจัย เช่นเดียวกับข้อ 1.6.1 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือประเภทอื่น ๆ

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือวิจัย

เพื่อให้เครื่องมือการวิจัยครั้งนี้มีคุณภาพ และสามารถนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องจากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางในการกำหนดรูปแบบ และเนื้อหาของเครื่องมือวิจัย

2.2 ผู้วิจัยได้ร่างแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตพฤติกรรม ประกอบด้วยประเด็นต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

2.3 ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ แบบสังเกตพฤติกรรม และแบบสังเกตการเปลี่ยนแปลงของชุมชนให้ผู้เชี่ยวชาญ และผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย และตรวจแก้ข้อบกพร่อง

2.4 ผู้วิจัยได้นำเครื่องมือการวิจัยมาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ

2.5 นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วไปเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

โดยเหตุที่ผู้วิจัยเป็นผู้นำชุมชนคนหนึ่งของตำบลบ้านระกาศ ซึ่งได้ปฏิบัติงานพัฒนาชุมชนร่วมกับผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศมาโดยตลอด จึงมีความคุ้นเคยกับประชาชน ผู้นำชุมชน ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นเป็นอย่างดี จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสะดวกเป็นอย่างมากที่จะนัดหมายผู้นำชุมชน เพื่อการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้เข้าร่วมโครงการวิจัยและพัฒนา รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการเก็บข้อมูลได้แบ่งออกเป็น 4 ระยะ ดังนี้คือ

1. ทำการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในชุมชน และผู้นำกลุ่มเป้าหมายเกี่ยวกับสภาพความเป็นมาของชุมชนตำบลบ้านระกาศ ข้อมูลพื้นฐานของผู้นำชุมชนตำบลบ้านระกาศ ในด้านความคิด ความเชื่อ การสืบทอดความเป็นผู้นำ บทบาทหน้าที่และการทำงานของผู้นำชุมชน ปัจจัยที่ส่งเสริมและเป็นอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนของผู้นำชุมชน และความต้องการในการพัฒนาศักยภาพของตนเองของผู้นำชุมชน และทำการบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร บันทึกเสียง และบันทึกภาพ

2. ทำการสังเกตพฤติกรรมของผู้นำชุมชนกลุ่มเป้าหมายในการปฏิบัติงานพัฒนาชุมชน การเข้าร่วมรับการอบรม การฝึกปฏิบัติกิจกรรม การศึกษาดูงาน แล้วบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมกับมีการบันทึกภาพกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยกล้องถ่ายภาพ

3. จัดการประชุมระดมความคิดของผู้นำชุมชน เพื่อวิเคราะห์และสรุปปัญหา เพื่อการพัฒนา รวมถึงการกำหนดยุทธศาสตร์ในการพัฒนา และทำการบันทึกข้อมูลเป็นลายลักษณ์อักษร บันทึกเสียง และบันทึกภาพ

4. ทำการบันทึกภาพกิจกรรมการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ด้านการเขียนโครงการ การพูดถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน การวางแผนการบริหารจัดการองค์กรชุมชน การฝึกปฏิบัติระหว่างการอบรม และการศึกษาดูงานด้วยกล้องถ่ายภาพ และกล้องถ่ายวิดีโอ

5. การใช้แบบประเมินความรู้ความเข้าใจ ก่อนและหลังการอบรม เพื่อเก็บข้อมูลการเปลี่ยนแปลงความรู้ความเข้าใจของผู้นำชุมชนด้านการเขียนโครงการ การพูดถ่ายทอดความรู้และข้อมูลข่าวสารสู่ประชาชน การวางแผนการบริหารจัดการองค์กรชุมชน

6. ทำการบันทึกพฤติกรรมรายบุคคล เพื่อเก็บข้อมูลด้านความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชน การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปปฏิบัติ และการเปลี่ยนแปลงของศักยภาพในการพัฒนาชุมชนที่เพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลในการวิจัยเรื่องนี้ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือประเภทต่าง ๆ มาจัดหมวดหมู่ให้เป็นระบบตามหลักเหตุผลและจัดความเชื่อมโยงตามขั้นตอนและลำดับเวลาทั้งด้านความรู้ความเข้าใจ การนำความรู้ไปปฏิบัติ พฤติกรรมการพัฒนาชุมชนที่เปลี่ยนแปลง วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ให้มีความครบถ้วนสมบูรณ์ จากนั้นทำการตรวจสอบข้อมูล แบบสามเส้า (Triangulation) เพื่อให้มีความชัดเจนขึ้น โดยใช้วิธีการตรวจสอบข้อมูลในสถานที่ที่ต่างกันและการตรวจสอบข้อมูลกับเจ้าของข้อมูล ในขั้นสุดท้ายทำการสังเคราะห์และเชื่อมโยงข้อมูลทั้งหมดตามระบบเหตุผลและตามขั้นตอนการปฏิบัติงานให้สอดคล้องกับประเด็นต่าง ๆ ในบริบทที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของวิจัย และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนาความ (Description)